

Hrvatska filozofija od 12. do 19. stoljeća: izbor iz djela na latinskome (2. svezak)

Edited book / Urednička knjiga

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Publication year / Godina izdavanja: **2015**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:261:376230>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-08-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Institute of Philosophy](#)

HRVATSKA FILOZOFIJA OD 12. DO 19. STOLJEĆA
Izbor iz djela na latinskome
2. svezak

IZDAVAČ
Institut za filozofiju
Ulica grada Vukovara 54
Zagreb
www.ifzg.hr

PREVODITELJI
Luka Boršić, Tomislav Čepulić, Mihaela Girardi-Karšulin, Veljko Gortan,
Marija Hosu, Serafin Hrkać, Neven Jovanović, Antun Slavko Kalenić,
Ivan Kapec, Tomislav Ladan, Ivan Macan, Daniel Nečas Hraste,
Šimun Selak, Zdravko Šundrica, Franjo Zenko

UREDNIŠTVO
Luka Boršić, Bruno Ćurko, Stipe Kutleša, Ivica Martinović, Josip Talanga

AUTOR BIOBIBLIOGRAFIJA
Ljerka Schiffler

REDAKTURA LATINSKIH TEKSTOVA
Luka Boršić

GRAFIČKA PRIPREMA I DESIGN
Marin Martinić Jerčić

TISAK
Tiskara Zelina d.d.

ISBN 978-953-7137-26-7 (cjelina)
ISBN 978-953-7137-37-3 (1. svezak)
ISBN 978-953-7137-38-0 (2. svezak)
ISBN 978-953-7137-39-7 (3. svezak)

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u
Zagrebu pod brojem 000910592

Knjiga je tiskana uz financijsku potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i
sporta Republike Hrvatske i Ministarstva kulture Republike Hrvatske

HRVATSKA FILOZOFIJA
OD 12. DO 19. STOLJEĆA

Izbor iz djela na latinskome

2. svezak

UREDILI

Erna Banić-Pajnić
Mihaela Girardi-Karšulin
Filip Grgić
Ivana Skuhala Karasman

 Institut za
filozofiju
Zagreb, 2015.

PREGLED SADRŽAJA

UVOD	VII
BILJEŠKA O LATINSKIM TEKSTOVIMA	XI
FRANE PETRIĆ	I
<i>Peripatetičke rasprave</i> : III. svezak	9
iv. svezak	41
<i>Nova sveopća filozofija</i> : <i>Panaugia</i>	87
<i>Panarchia</i>	101
<i>Pampsychia</i>	113
<i>Pancosmia</i>	123
ANTUN MEDO	171
<i>Razlaganje uz dvanaestu knjigu Aristotelove Metafizike</i>	175
<i>Razlaganje uza sedmu knjigu Aristotelove Metafizike</i>	193
<i>Neki prijekori Porfirijevim Predikabilijama</i>	203
ANDRIJA DUDIĆ	211
<i>Raspravica o značenju kometa</i>	217
PAVAO SKALIĆ	237
<i>Epistemon</i>	243
NIKOLA VITOV GUČETIĆ	281
<i>Komentari na govor Averoesa O supstanciji neba</i>	287
<i>Komentar Autorovih Postavki o uzrocima</i>	315
<i>Pitanje o besmrtnosti mogućeg razuma protiv Aleksandra iz Afrodizijade</i>	331

FAUST VRANČIĆ	343
<i>Nova logika</i>	347
JURAJ DUBROVČANIN	393
<i>Peripatetičke rasprave</i>	399
<i>Matematička pisma ili o divinaciji</i>	421
MARKO ANTUN DE DOMINIS	439
<i>O zrakama vida i svjetla u lećama i dugi</i>	443
MATIJA FRKIĆ	469
<i>Peripatetička istraživanja</i>	473
<i>Obrana Peripatetičkih istraživanja</i>	489
STJEPAN GRADIĆ	497
<i>Rasprava o vjerojatnom mišljenju</i>	503
KAZALO IMENA	529

Uvod

Ova knjiga rezultat je aktivnosti započetih na Institutu za filozofiju u Zagrebu početkom sedamdesetih godina prošlog stoljeća. Rad na njoj potaknuo je ondašnji ravnatelj Instituta Vladimir Filipović – koji je najzaslužniji za pokretanje sustavnog istraživanja povijesti hrvatske filozofije i koji je u tu svrhu osnovao časopis *Prilozi za istraživanje hrvatske filozofske baštine* – zajedno s akademikom Veljkom Gortanom, profesorom klasične filologije na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i autorom, između ostaloga, djela *Hrvatski latinisti I i II*, enciklopedistom Krunom Krstićem, koji je izradio prvi program istraživanja povijesti hrvatske filozofije, te Šimom Jurićem, knjižničarom Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu i voditeljem zbirke starih i rijetkih knjiga i rukopisa. Rad na knjizi (čiji je izvorni radni naslov glasio *Antologija hrvatskih filozofa latinista*) započet je Filipovićevim i Gortanovim izborom autora i djela, a zatim je nekolicina klasičnih filologa (Tomislav Ladan, Antun Slavko Kalenić, Serafin Hrkać i drugi) prionula prevođenju odabranih dijelova. Prvobitni popis sadržavao je znatno manji broj autora nego što ih ovdje objavljujemo. No, budući da se tijekom sljedećih desetljeća na Institutu za filozofiju intenziviralo kontinuirano i sustavno istraživanje povijesti hrvatske filozofije, a o rezultatima tih istraživanja objavljeno je mnoštvo radova, popis autora postupno je proširivan, tako da ih sada ima trideset. Time, međutim, ova knjiga nije izgubila svoju prvotnu namjenu. Naime, objavljivanje radova o pojedinim filozofima i objavljivanje njihovih djela ne može zamijeniti ono što ovakva zbirka tekstova pruža široj čitalačkoj publici. Ova antologija na jednom mjestu donosi i pokazuje sve bogatstvo i širinu hrvatske filozofske baštine. Ona je rezultat dugogodišnjeg znanstvenog i istraživačkog rada djelatnika Instituta i njihovih suradnika, a nadamo se da će kao zbirka tekstova koja pruža temeljnu informaciju o djelima hrvatskih filozofa biti zanimljiva i široj čitalačkoj publici.

Također treba napomenuti kako u trenutku kad se počelo raditi na ovoj knjizi u Hrvatskoj nije postojao prijevod ni jednog čitavog djela iz starije hrvatske filozofije napisanog na latinskome. U međuvremenu su na hrvatski jezik

prevedena glavna djela, između ostalih, Hermana Dalmatina, Frane Petrića, Ruđera Boškovića, Matije Vlačića Ilirika, Antuna Marka de Dominisa itd.

Ovdje se nećemo upuštati u raspravu o pitanjima koja prate istraživanje hrvatske filozofske prošlosti od samih njegovih početaka, poput pitanja o smislenosti i sadržaju samog pojma nacionalne filozofije ili o kriterijima uvrštavanja pojedinog filozofa u određeni etnički i kulturni korpus. Ovaj je izbor napravljen na temelju prosudbi do kojih se došlo tijekom dugogodišnjeg bavljenja hrvatskom filozofskom prošlošću u sklopu Instituta za filozofiju, a spomenuta pitanja i dalje ostaju otvorenim predmetom istraživanja. Kod izbora autorā i djela vodili smo se kriterijima kvalitete i reprezentativnosti teksta za određenog autora ili razdoblje, a ponajprije filozofskom važnošću i/ili utjecajnošću tih autora i njihovih tekstova. Upravo su stoga neki filozofi – poput Hermana Dalmatina, Matije Vlačića Ilirika, Frane Petrića ili Ruđera Boškovića – zastupljeni većom količinom teksta. Kod tih autora donosimo djela iz različitih razdoblja njihova života kako bi se mogao pratiti razvoj njihove filozofske misli i kako bi se pokazalo bogatstvo njihova opusa. Pritom neka ne zbunjuje to što se neki odabrani tekstovi po današnjim kriterijima ne bi svrstavali među filozofske tekstove. Valja znati da je u razdoblju srednjeg vijeka i renesanse filozofija u sebi ujedinjavala mnoge discipline, poput npr. fizike (tzv. “prirodna filozofija” ili “filozofija prirode”), astronomije/astrologije itd., koje danas ne čine njezin sastavni dio. Tako se među izabranim tekstovima mogu pronaći rasprave o temama koje su danas sastavni dio fizike, kemije ili biologije, ali i teologije ili poetike.

Autori i njihova djela, ako ih ima više, poredani su kronološki. Uza svakog filozofa donosimo biobibliografske podatke i izbor iz literature. Dobar dio prijevoda preuzet je iz već objavljenih prijevoda i ovdje se zahvaljujemo prevoditeljima i izdavačima što su nam ustupili prava na objavljivanje. Na ovoj je knjizi, kako je već napomenuto, radilo više prevoditelja, tako da postoje stilske i terminološke neujednačenosti, u koje nismo smatrali potrebnim intervenirati, imajući u vidu karakter i nakanu djela, a uzimajući u obzir i činjenicu da neki od prevoditelja spadaju među najistaknutije hrvatske klasične filologe dvadesetog stoljeća. S obzirom na to da knjiga obuhvaća tekstove nastale u razdoblju od devet stoljeća, razlike u jeziku i stilu zamjetne su, a to je, naravno, prezentno i u prijevodima.

Zbog karaktera ove antologije odabrani tekstovi nisu popraćeni komentarima, ali se unutar tekstova, gdje je to bilo moguće utvrditi, u kutastim (<, >) zagradama navode izvori citata, kao i najnužnija objašnjenja. Transkripcija izvornika rađena je u okviru redovitih aktivnosti Instituta za filozofiju. Na

kraju svakog latinskog teksta nalazi se podatak o izdanju kojim smo se koristili. Izostavljeni dijelovi tekstova označeni su točkicama unutar uglatih ([,]) zagrada. Latinski izvornici ujednačeni su prema načelima koje kratko opisuje njihov redaktor Luka Boršić.

Ova je knjiga rezultat rada mnoštva ljudi, ne samo urednikā, šireg uredništva i prevoditeljā. Ovom se prigodom zahvaljujemo Ljerki Schiffler, koja je od samih početaka bila uključena u rad na njoj i koja je napisala najveći broj biobibliografskih jedinica, kao i Franji Zenku, koji je također svojim radom od samih početaka pridonio nastajanju ove knjige.

Erna Banić-Pajnić
Mihaela Girardi-Karšulin
Filip Grgić
Ivana Skuhala Karasman

Bilješka o latinskim tekstovima

Latinski su tekstovi preuzeti iz izvora navedenih na kraju svakog poglavlja s nekim naknadnim, pretežno pravopisnim, zahvatima. Uređivanju latinskih tekstova pristupio sam na kompromisan način. Pravopis je osuvremenjen prema običajima pisanja klasičnog latinskog jezika na mjestima gdje pravopisne razlike specifične za srednjovjekovne, renesansne i novovjekovne pravopise ne mijenjaju značenje, već se radi o pukim grafemskim razlikovanjima. Tako npr. razlikujemo *u* i *v*, *t* i *c*, sva *j* mijenjaju se u *i*, vraćamo dvoglase *ae* i *oe* gdje se u izvornicima nalazi *e caudata*, *o caudata* ili pak jednostavno *e* itd. Nadalje, velika početna slova u riječima zamijenjena su malim tamo gdje za to nema sadržajnog opravdanja prema današnjim pravopisnim običajima: budući da je u suvremenim tekstovima veliko početno slovo rezervirano za osobito isticanje i naglašavanje, to je promijenjeno tamo gdje takvo isticanje nije opravdano sadržajem u latinskom tekstu (u iznimnim slučajevima poneke su riječi i izrazi naglašeni kurziviranjem). Interpunkcije predstavljaju poseban problem, budući da u modernim i suvremenim izdanjima nema, kako se čini, jedinstvenog stila kojim se izdaju latinski tekstovi. U ovom sam se izdanju vodio time da zadržim interpunkcije što je više moguće onako kako stoje u izvorniku, osim u slučajevima kad bi prema našem razumijevanju one trebale drukčije stajati. Najveći zahvati bili su u “razbijanju” i “spajanju” rečenica: u nekim slučajevima, posebice tamo gdje su u latinskom originalu bile dvotočke, rečenica je “razbijena” na dvije (umjesto dvotočke stavljena je točka i sljedeća riječ započinje majuskulom) ako je smisao teksta opravdao takav zahvat. U rijetkim slučajevima odvojene rečenice u latinskom spojene su u jednu. Navodi unutar latinskih tekstova, kao i naslovi navedenih djela, označeni su kurzivom. Budući da se ne radi o kritičkom izdanju teksta, te izmjene nisam posebno označavao. Isto tako nisam posebno označavao ispravke očiglednih pravopisnih grešaka.

Luka Boršić

KAZALO IMENA

- Abraham 15
 Achilini, Alessandro 394
 Adam 505
 Adrast Kizičanin 93
 Aguzzi-Barbagli, Danilo 4, 5
 Akvinac *vidi* Toma Akvinski
 Albert Veliki 335, 425
 Albrecht I. 238
 Aleksandar iz Afrodizijade 172, 177, 199, 201, 203, 275, 282, 283, 285, 315, 331, 333, 335, 337, 339, 341
 Aleksandar Haleški 371
 Aleksandar VII. 498
 Alkinoj 257
 Alkmeon 13
 Ambrozije 523
 Amon 17
 Amonij 249
 Anaksagora 13, 15, 21, 45, 51, 77, 103, 219, 253, 265
 Anaksimandar 13, 21, 45
 Anaksimem 13, 21, 45
 Andrija Firentinac 2
 Andeoski Učitelj *vidi* Toma Akvinski
 Antipater 505
 Antisten 491
 Antonio della Mirandola 235
 Antun Dalmatin 238
 Apijan iz Ingolstadta 227
 Apostol *vidi* Pavao
 Apulej 273
 Arat 229
 Arcari, Paola Maria 5
 Argelati, Filippo 5
 Arhelaj Atenjanin 5
 Arhit (stariji i mlađi) 15, 149, 369
 Aristip 13
 Ariston 253
 Aristotel 2, 3, 9, 11, 13, 15, 19, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 37, 41, 43, 45, 47, 49, 51, 53, 55, 57, 59, 61, 63, 65, 67, 69, 73, 75, 77, 81, 83, 85, 103, 107, 109, 113, 123, 125, 129, 135, 139, 147, 157, 169, 172, 173, 175, 177, 179, 181, 183, 187, 193, 195, 197, 199, 201, 203, 205, 207, 217, 219, 229, 243, 247, 255, 257, 263, 265, 267, 271, 273, 275, 282, 283, 284, 287, 288, 289, 291, 293, 295, 297, 299, 301, 305, 307, 309, 311, 315, 317, 319, 321, 323, 325, 327, 329, 331, 333, 335, 337, 339, 341, 344, 345, 359, 269, 371, 373, 375, 377, 379, 381, 383, 385, 387, 389, 394, 395, 413, 415, 423, 425, 427, 445, 457, 459, 461, 463, 473, 475, 477, 481, 483, 485, 487, 489, 491, 493, 495, 517
 Arkesilaj 507
 Artemezija 11
 Asklepije 3, 17, 259
 Atenej 43
 Atenodor 491
 Atlant 17, 21
 Aurelije Augustin 93, 325, 349, 509, 523
 Autor *vidi* Aristotel
 Averoes 43, 53, 172, 199, 282, 287, 289, 291, 293, 295, 297, 299, 301, 303, 305, 307, 309, 311, 315, 319, 321, 323, 327, 371, 394, 457
 Avicena 369, 394, 399, 413, 475, 477

- Bacon, Francis 440
 Baldi, Bernardino 2
 Balić, Davor 345
 Banić-Pajnić, Erna IX, 6, 173, 231, 214, 235, 240, 284, 285, 395, 396
 Baranzoni, Aleksandar 41
 Barison, Albertin 421
 Barišić, Pavo 214, 240, 285
 Bazilije 525
 Bela IV. 238
 Belluti 491, 495
 Beneša, Petar 498
 Beroso 17
 Bessarion, Basilus 485
 Bodin, Jean 284
 Boetije, Anicije Manlije Torkvat Severin 11, 43, 219, 385
 Bog 25, 27, 29, 31, 87, 89, 103, 107, 121, 125, 141, 147, 175, 177, 185, 187, 189, 191, 197, 219, 225, 227, 229, 231, 245, 247, 249, 253, 255, 257, 259, 267, 271, 273, 275, 277, 279, 283, 321, 323, 325, 327, 329, 335, 337, 339, 341, 353, 355, 361, 363, 383, 387, 433, 435, 475, 479, 481, 505, 523, 525
 Bonaventura 425
 Boršić, Luka IX, XI, 4, 6, 285, 467
 Bosius, Joannes Andreas 213
 Bošković, Ruder Josip VIII
 Brida, Marija 395
 Bruno, Giordano 3
 Buonamici, Lazzaro 2
 Burmann, Pieter 213
 Calvin, Jean 282
 Campanella, Tommaso 3, 344
 Camutio 485
 Capnion (Johannes Reuchlin) 259
 Cardano, Girolamo 219, 457, 459
 Carducci, Giosué 5
 Castelli, Patrizia 6
 Ciceron, Marko Tulije 212, 217, 221, 229, 349, 375, 379, 489, 505, 509, 523
 Ciprijan 523
 Claretta, Gaudenzio 5
 Contarini, Gasparo 485
 Contareno, Francesco 429, 435
 Contarini Zaffo, Giorgio 2
 Contile, Luca 2
 Costil, Pierre 214
 Crantor, Johannes 217, 219
 Crato *vidi* Crantor, Johannes
 Cremonini, Cesare 2, 394
 Crespi, Attilio Luigi 6
 Czubek, Jan 214
 Ćoralić, Lovorka 285
 Ćvrljak, Krešimir 5, 240, 345
 Ćepulić, Tomislav 39
 D'Este, Alfons II 11
 Dadić, Žarko 6, 123, 396
 David 273
 De Dominis, Marcus Antonius *vidi* De Dominis, Marko Antun
 De Dominis, Marko Antun VIII, 439, 440
 De Soto, Dominik 391
 Dedal 389
 Demokrit iz Abdere 13, 15, 17, 21, 45, 51, 159, 165, 169, 219, 253
 Demosten 212, 525
 Descartes, René 3, 440
 Didak Pir 173
 Dijan 507
 Dinarh 331
 Diogen *vidi* Diogen Laertije
 Diogen iz Babilona 505
 Diogen Laertije 13, 15, 379, 493
 Dionizije 23, 425
 Dionizije Neapolitanac 93
 Doktor *vidi* Skot, Ivan Duns
 Dionizije Longin 523
 Doria, Andrea 2
 Drašković, Juraj 212
 Dudić, Andrija 211, 212, 213, 214, 217

- Dudith, Andreas *vidi* Dudić, Andrija
 Dudics *vidi* Dudić, Andrija
 Duditius *vidi* Dudić, Andrija
 Dudithius *vidi* Dudić, Andrija
 Dudelius *vidi* Dudić, Andrija
 Duh Sveti 147, 519
 Eagra 17
 Ebenroda, Haly 435
 Elijan 13
 Empedoklo 21, 51, 243, 245, 331
 Eneja 367
 Epigen 219
 Epiharm 13
 Epikur 15, 23, 43, 503
 Epistemon 243, 247, 249, 251, 253, 263, 269
 Erasto *vidi* Erastus, Thomas
 Erastus, Thomas 213, 231
 Eudoks(o) iz Knida 13, 187, 247
 Euforb 259
 Euklid 445, 463
 Eurifam 15
 Euripid 13
 Eurit 13
 Euzebije Cezarejski 17, 379
 Fabri, Honoré 499
 Fabricije, Paulo 219
 Fanes 17
 Farentin 389
 Faventina Faber, Filip 491
 Ferchius Veglensis, Matthaeus *vidi* Frkić, Matija
 Fercić *vidi* Frkić, Matija
 Ferdinand I. 238
 Ferkić *vidi* Frkić, Matija
 Ferrchi *vidi* Frkić, Matija
 Filip (kralj) 2
 Filip (Platonov drug) 461
 Filipović, Vladimir VII
 Filomuz 243, 245, 247, 249, 251, 253, 255, 257, 259, 261, 263, 265, 267, 269, 271, 273, 275, 279
 Filon Aleksandrijski 15, 17, 243, 245
 Filopon, Ivan 27, 33, 37, 39, 67, 251, 369
 Filozof *vidi* Aristotel
 Fiorentino, Francesco 5
 Fonseca, Petrus 399
 Franjo (parničar) 515
 Frčić *vidi* Frkić, Matija
 Frće *vidi* Frkić, Matija
 Frkić, Matija 469, 470
 Gaj 515
 Galen, Klaudije 13, 21, 217, 247
 Galilei, Galileo 3, 395
 Gassendi, Pierre 3
 Georgius Raguseius *vidi* Juraj Dubrovčanin
 Girardi Karšulin, Mihaela *vidi* Girardi-Karšulin, Mihaela
 Girardi-Karšulin, Mihaela IX, 4, 6, 39, 213, 214, 235, 240, 279, 285, 395, 396, 471
 Gorgija 13, 29
 Gortan, Veljko VII, 213, 235, 499, 527
 Gozzius, Nicolaus Viti *vidi* Gučetić, Nikola Vitov
 Gradi, Stefano *vidi* Gradić, Stjepan
 Gradić, Stjepan 497, 498, 499
 Gradius, Stephanus *vidi* Gradić, Stjepan
 Graditelj *vidi* Bog
 Graevius, Johann Georg 213
 Grgić, Filip IX
 Grgur Nazijanski 525
 Grgur Niški 273, 525
 Gučetić, Nikola Vitov 281, 282, 283, 284
 Gučetić Vitković *vidi* Gučetić, Nikola Vitov
 Gundulić, Marija 284
 Ham *vidi* Zoroaster
 Hamov sin *vidi* Zoroaster
 Hektor 429, 521
 Heraklit Pontski 13, 21, 219, 243, 245, 247, 269
 Herkul 247, 429, 433
 Herman Dalmatin VIII

- Hermes Trismegist 3, 17, 153, 259
 Hermip 259
 Hermogen 379
 Hermotim 13
 Herodor 13
 Herodot 13, 257
 Heziod 13, 17, 19, 251
 Hiparh 21
 Hipas 13
 Hipodam 15
 Hipokrat s Hija 13
 Hipokrat s Kosa 13, 15, 21, 229, 247
 Hipon 13
 Hipsipila 21
 Hobbes, Thomas 440
 Homer 13, 17, 19, 263, 521
 Horacije, Flak Kvint 511
 Hosu, Marija 419
 Hrizip 21
 Hrizostom 525
 Hrkać, Serafin VII, 4, 153, 169
 Hudoletnjak Grgić, Maja 240
 Iavelli, Crisostomo 409
 Irenej 523
 Isus 431, 517, 519, 525
 Izokrat 13, 15, 523
 Jamblih 273
 Jembrih, Alojz 240
 Jeronim 523
 Josip 15
 Josipović, Marko 213, 214, 235, 395, 396
 Jovanović, Neven 240, 279
 Julijan 515, 525
 Julije Cezar 221
 Junona 253
 Jupiter 253, 263
 Juraj Dubrovčanin 393, 394, 395, 437
 Jurić, Sime VII, 471
 Justinijan (car) 101, 523
 Justin Mučenik 93
 Kajetan 409, 413, 415, 417, 419
 Kalenić, Antun Slavko VII, 191, 201, 209, 437
 Kalikratid 15
 Kalip 187, 247
 Kapec, Ivan 4, 85, 240, 279
 Karnead 507
 Kastor 93
 Katilina, Lucije Sergije 509
 Kepler, Johannes 3
 Kefisodor 15
 Kinokefal 413
 Klaudijan, Klaudije 221
 Klement iz Aleksandrije 19, 21, 523
 Klement VIII. (papa) 3, 282, 440
 Koller, Joshepus 214
 Komensky, Jan Amos 3
 Komentator *vidi* Averoes
 Konzul, Stjepan 238
 Kornelije 515
 Kornut 491
 Kotruljević, Benedikt 284
 Kovač, Srećko 345
 Krasić, Stjepan 500
 Kratil 13
 Kratin 259
 Krez 257
 Kristeller, Paul Oskar 6
 Krist *vidi* Isus
 Krist Gospodin *vidi* Isus
 Kristina (kraljica) 499
 Kritija 13
 Krstić, Kruno VII
 Ksenarh 43
 Ksenofan iz Kolofona 13, 21, 23, 25, 27, 29, 31, 33, 35, 219, 243, 245
 Ksenokrat 13, 161
 Ktesij 13
 Kurelac, Iva 345
 La Plat, Josse 214
 Ladan, Tomislav VII, 101, 113, 391, 487

- Laertije *vidi* Diogen Laertije
 Lagalla 485
 Laktancije 275, 277
 Lando, Bassiano 2
 Leibniz, Gottfried Wilhelm 3
 Leinkauf, Thomas 6
 Leukip 13, 21, 45, 159
 Liceti, Fortunije 491
 Limborch, Philipp 213
 Lincej 67
 Lino 17
 Lipsius, Justus 213
 Loderecker, Petr 344, 345
 Lucić/Lucius, Ivan 498, 499
 Lukan, Marko Anej 221
 Lull, Ramon 23
 Luther, Martin 282
 Macan, Ivan 329, 341
 Maksimilijan (car) 212, 223
 Maletić, Ante 441
 Manuzi, Aldo 282
 Manzoli, Benedetto 9, 41
 Maras, Mate 5
 Martinović, Ivica 5, 6, 214, 240, 285, 345, 441, 500
 Matrije 491, 493, 495
 Medo, Antun 171, 172
 Medus Calossius, Antonius *vidi* Medo, Antun
 Melanchthon, Philipp 282
 Melis sa Sama 13, 23, 25, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 45
 Metop 15, 23
 Metrodor iz Hija 219, 243, 245
 Mocenigo, Francesco 2
 Modrzewski, Andrzej Frycz 213
 Mojsije 17, 19
 Molza, Camillo 11
 Molza, Francesco Maria 11
 Molza, Tarquinia 3, 9, 41
 Monaldi, Miho 384
 Monavia, Giacomo *vidi* Monawius, Jacobus
 Monawius, Jacobus 213, 217
 Morus, Thomas 284
 Mrnavić, Ivan Tomko 344
 Muljević, Vladimir 345
 Nečas Hraste, Daniel 213, 235
 Newton, Isaac 3, 440
 Nifo, Agostino 394
 Nikola Damašcanin 25, 425
 Noa 17, 23
 Noć 17
 Novaković, Darko 441
 Ogigi 93
 Okel 15, 21, 23
 Olah, Nikola 212
 Olimpodor 17, 465
 Orfej iz Leibetre 17, 19, 21, 247, 254
 Origen 523
 Palmotić, Junije 498, 499
 Paracelsus, Teofrast 23
 Paris 521
 Parmenid Elejac 13, 15, 21, 23, 29, 31, 33, 35, 37, 39, 45, 51, 243, 245, 247
 Paulus Venetus 369
 Pavao (apostol) 523
 Pavao V. 344
 Pavao (pravnik) 515
 Petar Lombard 525
 Péterffy, Carolus 213
 Perić, Olga 4
 Periktion 15
 Persio, Antonio 2
 Petrarca, Francesco 2
 Petrić, F. *vidi* Petrić, Frane
 Petrić, Frane 1, 2, 3, 4, 5, 39, 41, 85, 88, 169
 Patricius, Franciscus *vidi* Petrić, Frane
 Patritius *vidi* Petrić, Frane
 Petris *vidi* Petrić, Frane
 Petrišević *vidi* Petrić, Frane

- Piccolomini, Alessandro 373, 377, 394, 457, 465
 Pico della Mirandola, Giovanni 11, 172, 193, 385, 389, 435
 Pindar 9
 Pinelli, Gian Vincenzo 2, 172
 Pitagora sa Sama 17, 21, 43, 25, 251, 253, 255, 259, 261, 263, 484
 Pitatus, Petrus 213
 Platon 2, 9, 11, 13, 15, 19, 23, 43, 45, 103, 105, 149, 161, 167, 177, 179, 181, 199, 203, 205, 207, 243, 247, 253, 263, 267, 269, 271, 272, 275, 284, 287, 317, 323, 325, 332, 349, 351, 357, 369, 379, 381, 414, 415, 417, 461, 477, 499
 Plotin 43, 273, 275, 323, 399
 Plutarh 9, 17, 212, 219, 261, 273, 275, 277
 Polib 13
 Pomponazzi, Pietro 394
 Pontano, Giovio 221
 Poppi, Antonino 471
 Porfirije 11, 172, 181, 199, 201, 203, 205
 Porrino, Paolo 11
 Posidonije 141
 Potthoff, Wilfried 284
 Praetorius, Johannes 217
 Premec, Vladimir 5, 6
 Proklo 43, 273, 399
 Prometej 17
 Protagora 13
 Ptolemej, Klaudije 433, 435
 Prvi Jedan *vidi* Bog
 Prvo biće *vidi* Bog
 Ps. Yustus Verax Sicensus *vidi* Vrančić, Faust
 Radonić, Johannes 499
 Raguseus *vidi* Juraj Dubrovčanin
 Raimondi, Annibale 223
 Razzi, Serafin 282
 Robortello, Francesco 2
 Rudinger, Esra 217
 Rudolf II. 344
 Santinello, Giovanni 471
 Sbardellatus *vidi* Dudić, Andrija
 Scalichius, Paulus *vidi* Skalić, Pavao
 Scaliger, Julius Caesar 234, 457, 459
 Schiffler, Ljerka IX, 6, 240, 285, 296, 471
 Scholtz, Laurenz 213
 Selak, Simun 495
 Sempronije 515, 517
 Seneka, Lucije Anej 275
 Serlin, Wilhelm 213
 Sijenesije 13
 Simijat 331
 Simoni (filozof i liječnik) 217
 Simonid 19
 Simplicije 11, 23, 25, 27, 33, 369
 Skalić, Pavao 237, 238, 279
 Skuhala Karasman, Ivana IX, 214, 240, 396
 Skot, Ivan Duns 299, 381, 403, 405, 409, 411, 413, 415, 425, 470, 473, 475, 499
 Slišković, Slavko 285
 Socino, Fausto 213
 Sofoklo 13
 Sofronisk 253
 Sokrat 13, 105, 197, 199, 253, 403, 405, 413, 415, 417, 475
 Solon 257
 Speuzip 13, 243, 247
 Squarcialupo, Marcello 217
 Stobej, Ivan 219
 Straszowna, Regina 212
 Suárez, Francisco 351, 369, 381, 389
 Sudhof, Karl Jakob 214
 Sulejman 221, 223
 Suptilni Doktor *vidi* Skot, Ivan Duns
 Svesan 399
 Sveti Učitelj *vidi* Toma Akvinski
 Šanjek, Franjo 285, 441
 Šišak, Marinko 284, 285, 471
 Špoljarić, Stjepan 6

- Sundrica, Zdravko 313
 Vasoli, Cesare 6
 Vergilije Maron, Publje 229
 Talanga, Josip 285
 Tales iz Mileta 13, 17, 21, 45, 141, 227
 Tamni *vidi* Heraklit
 Tasso, Torquato 3, 4, 5
 Teag 15, 23
 Temistije 251, 315
 Teofrast 15, 23, 25, 29, 33, 43
 Terencije Afer, Publije 251
 Tertulijan, Kvint Septimije Florencije 523
 Timej 21, 261
 Timon 259
 Titije 515, 517
 Toma Akvinski 181, 207, 282, 309, 325, 371,
 381, 413, 425, 489, 509, 517
 Tommaso de Vio Gaetani Cajetan *vidi* Ka-
 jetan
 Tomitano, Bernardino 2
 Tudjina, Vesna 441
 Ungnad, Ivan 238
 Urban VIII. 440
 Vaccari, Francesco Maria 491, 493
 Varon, Marko Terencije 93, 399
 Verantius, Faustus *vidi* Vrančić, Faust
 Vico, Giambattista 3
 Vimercato 11
 Vlačić Ilirik, Matija VIII, 2
 Von Krafftheim, Crato 213
 Vrancich *vidi* Vrančić, Faust
 Vrančić, Antun 212, 214
 Vrančić, Faust 343, 344, 345
 Vrantius *vidi* Vrančić, Faust
 Vratović, Vladimir 449
 Wicelius, Georg 213
 Witelo 445, 447, 461, 463, 465
 Zabarella, Jacopo 2, 394
 Zagorac, Ivana 285
 Zaninović, Maja 284
 Zaratas 261
 Zavorović, Dinko 344
 Zborowska, Elizabeta 212
 Zenko, Franjo IX, 123, 285, 329, 341, 441
 Zenon 13, 23, 19, 31, 33, 37, 39, 161, 517
 Zoroaster 3, 15, 17, 19, 119
 Zuzorić, Cvijeta 284

